DOI: https://doi.org/10.53486/sstc2026.v1.21
CZU: [331.21+331.101.6]:339.564(478)

THE IMPACT OF AVERAGE WAGES AND LABOR PRODUCTIVITY ON THE COMPETITIVENESS OF MOLDOVAN EXPORTS (2010-2024)

IMPACTUL SALARIULUI MEDIU ȘI AL PRODUCTIVITĂȚII MUNCII ASUPRA COMPETITIVITĂȚII EXPORTURILOR MOLDOVENEȘTI (2010-2024)

BONDEI Andreea Roxana, studentă, specialitatea: Economie Agroalimentară și a Mediului
BARBU Elena Denisa, studentă, specialitatea: Economie Agroalimentară și a Mediului
Academia de Studii Economice din București,
Str. Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România
Telefon: + 40 21 319 1900
e-mail autor:bondeiandreea23@stud.ase.ro barbudenisa23@stud.ase.ro

Abstract: *This study analyzes the impact of average wages and labor productivity on the competitiveness of Moldova's exports during the period 2010-2024. To this end, the objective of the research is to identify the relationship between these microeconomic factors and the evolution of Moldovan exports, while also considering the influence of the exchange rate as an external factor. Data were collected primarily from international statistical sources, such as the World Bank, and from national sources, namely the National Bureau of Statistics of Moldova and the National Bank of Moldova. The research methodology is based on the construction of fixed-base indices (2010=100), which allowed for comparative presentation of variables with different scales within the analyzed indicators. The results show that wages in Moldova have grown much faster than labor productivity, which could weaken the competitive position of exports in international markets. At the same time, exports have shown sustained growth, particularly after 2020. However, although wages have risen significantly, exports have continued to grow, suggesting that factors such as product quality and market diversification have become increasingly important. In conclusion, maintaining export competitiveness requires a balance between wage growth and productivity growth, supported by a stable exchange rate.*
Keywords: *average wage, labor productivity, exchange rate, export competitiveness, fixed-base indices, Republic of Moldova*
JEL CLASSIFICATION: J24, F14, F31

Introducere

Analiza evoluțiilor economice din ultimii ani arată că dinamica salariilor, productivității muncii, exporturilor şi cursului de schimb influențează în mod direct capacitatea Moldovei de a concura pe pieţele externe. Studiile de specialitate pun în evidenţă că relația dintre salarii, productivitatea muncii şi exporturi este esențială pentru înțelegerea funcționării economiei.

Scopul acestei lucrări este de a examina evoluția salariilor, productivității muncii, exporturilor şi cursului MDL/USD în perioada 2010-2024 şi de a identifica implicațiile acestora asupra competitivității externe. În acest sens, studiul urmărește trei direcții principale de analiză, şi anume examinarea tendințelor salariilor şi productivității, evaluarea evoluției exporturilor şi a cursului de schimb şi interpretarea relațiilor dintre acești indicatori.

În continuare, lucrarea este organizată în patru secțiuni. Prima parte prezintă recenzia literaturii de specialitate, urmată de descrierea metodologiei utilizate. Secțiunea centrală include analiza graficelor şi interpretarea rezultatelor, iar la final concluziile generale ale studiului.

Recenzia literaturii științifice

În literatura de specialitate, competitivitatea exporturilor este influențată semnificativ de factorii microeconomici, precum salariul mediu şi productivitatea muncii, care determină atât costurile, cât şi calitatea produselor exportate. Studiul realizat de Wang şi Wang (2025) evidențiază faptul că standardele salariale ridicate şi reglementările stricte din domeniul muncii pot stimula inovația şi creşterea productivității, contribuind astfel la îmbunătățirea competitivității exporturilor pe termen lung. În completare, cercetarea lui Roy (2021) subliniază că o productivitate ridicată a

muncii, combinată cu un nivel optim al salariului mediu, conduce la reducerea costurilor unitare de producție şi la creșterea calității bunurilor exportate, sporind competitivitatea acestora pe pieţele internaționale.

Pe de altă parte, cursul valutar reprezintă un factor extern esențial, deoarece deprecierea monedei naționale poate reduce temporar costurile exporturilor, însă, fără o productivitate adecvată, acest efect rămâne limitat. Deși aceste studii au fost realizate în contexte generale sau în alte economii, concluziile lor rămân utile şi pentru cazul Moldovei, deoarece provocările legate de salarii, productivitate şi competitivitate sunt comune multor economii mici şi în curs de dezvoltare. Acești autori accentuează importanța menținerii unui echilibru între remunerarea angajaților şi eficiența productivă pentru susținerea durabilă a exporturilor.

Metodologia cercetării

Analiza utilizează date statistice preluate din surse oficiale, precum Biroul Național de Statistică al Republicii Moldova, Banca Națională a Moldovei şi Banca Mondială, pentru perioada 2010-2024. Variabilele analizate includ salariul mediu lunar şi productivitatea muncii, considerate factori microeconomici, iar cursul de schimb MDL/USD este tratat ca variabilă externă. Pentru a asigura comparabilitatea indicatorilor, aceștia au fost transformați în indici cu bază fixă (2010=100).

Astfel, analiza este de tip descriptiv-comparativ şi urmărește modul în care dinamica salariilor, productivitatea muncii şi cursul valutar influențează competitivitatea exporturilor Republicii Moldova.

Rezultatele obținute

Pentru a evidenția modul în care factorii microeconomici şi cei externi influențează competitivitatea exporturilor în Moldova, analiza urmărește evoluția salariului mediu, a productivității muncii, a cursului de schimb MDL/USD şi a exporturilor în perioada 2010-2024. În acest sens, examinarea tendințelor oferă o imagine clară asupra relațiilor dintre indicatori şi asupra modului în care aceștia pot afecta performanța externă a economiei. Astfel, în continuare sunt prezentate reprezentările grafice şi interpretările aferente fiecărui grafic.

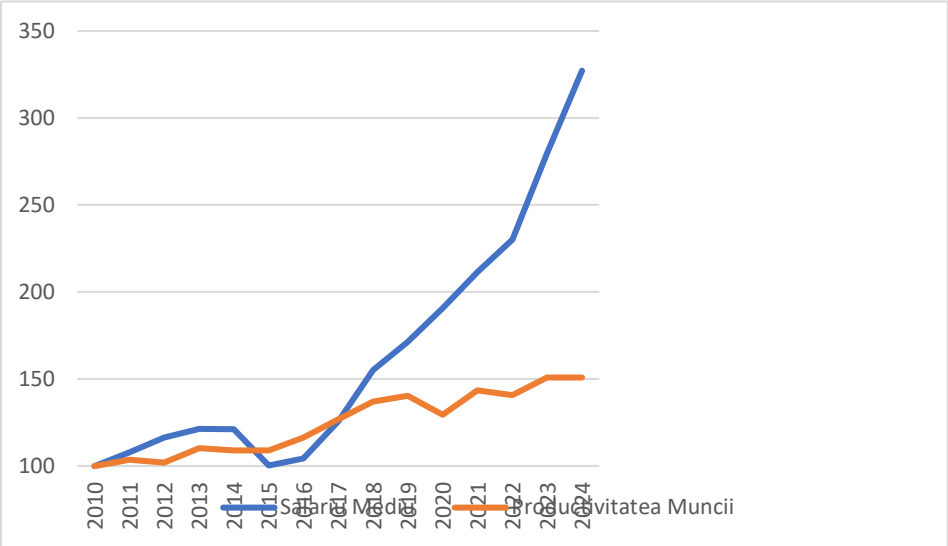

Figura 1. Evoluția salariului mediu şi a productivității muncii în Moldova (2010-2024), indici 2010=100

Sursa: Schematizare proprie bazată pe date prelucrate din World Bank şi Biroul Național de Statistică al Moldovei

Analiza evoluției salariului mediu şi a productivității muncii în perioada 2010-2024 arată că cele două variabile au înregistrat ritmuri de creștere diferite. În primul rând, salariul mediu a crescut constant pe întreaga perioadă analizată, iar după anul 2016 această creștere devine vizibil mai accelerată. Spre exemplu, până în 2024 nivelul salariului mediu a depăşit de trei ori valoarea din 2010, atingând un indice de peste 300, ceea ce reflectă o majorare semnificativă a veniturilor populației.

În schimb, productivitatea muncii a evoluat considerabil mai lent. Deși se observă o tendință ușor ascendentă pe parcursul perioadei, valorile rămân în general în intervalul 100-150, iar creșterile înregistrate nu țin pasul cu creșterea rapidă a salariilor. Prin urmare, majorarea veniturilor nu este însoțită de o îmbunătățire proporțională a eficienței economice. De asemenea, graficul evidențiază perioade în care productivitatea muncii rămâne aproape neschimbată. Astfel, între anii 2014 şi 2017, indicele productivității variază foarte puțin, în timp ce salariile continuă să crească într-un ritm alert, accentuând decalajul dintre cele două variabile.

În concluzie, salariile au crescut mult mai rapid decât productivitatea muncii, fapt care poate conduce la creșterea costurilor de producție şi, drept urmare, poate afecta competitivitatea exporturilor Moldovei pe pieţele internaționale.

Prin urmare, pentru a evalua în ce măsură aceste evoluții au influențat competitivitatea externă, analiza continuă cu examinarea exporturilor şi a cursului de schimb valutar MDL/USD în perioada 2010-2024.

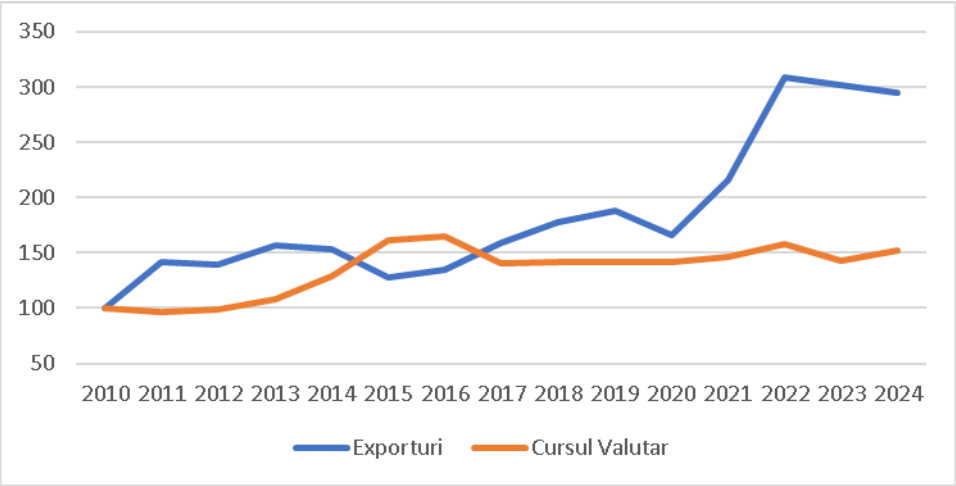

Figura 2. Evoluția exporturilor şi a cursului valutar în Moldova (2010-2024), indici 2010=100
Sursa: Schematizare proprie bazată pe date prelucrate din World Bank şi Banca Națională a Moldovei

Evoluția exporturilor şi a cursului de schimb MDL/USD în perioada 2010-2024 arată diferențe clare între cele două variabile. Exporturile urmează o tendință ascendentă, cu fluctuații moderate până în 2020 şi cu o creștere mai accentuată în anii următori, atingând un vârf în 2022, urmat de o ușoară scădere.

Cursul valutar, în schimb, rămâne stabil pe întreaga perioadă, variind într-un interval restrâns şi fără modificări majore. Această stabilitate se deosebește de evoluția exporturilor, care prezintă fluctuații mai mari.

În plus, exporturile cresc chiar şi în perioade în care cursul rămâne aproape neschimbat, ceea ce sugerează că alți factori economici şi comerciali au influențat evoluția lor.

În concluzie, exporturile au înregistrat o creștere semnificativă, în timp ce cursul valutar a rămas stabil. Această evoluție indică faptul că dinamica exporturilor nu a fost determinată în mod direct de fluctuațiile cursului MDL/USD, ci de alți factori care influențează competitivitatea externă.

Concluzii

Rezultatele obținute arată că, în perioada 2010-2024, există un decalaj între ritmul de creștere al salariilor şi cel al productivității muncii. Salariile au avansat constant, cu o accelerare vizibilă după 2016, în timp ce productivitatea a avansat într-un ritm mai moderat, ceea ce poate duce la creșterea costurilor de producție. Analiza exporturilor şi a cursului MDL/USD arată că performanța externă nu a fost influențată de modificările cursului de schimb, aceasta menținându-se stabil pe întreaga perioadă.

Creșterea exporturilor depinde în principal de factori structurali şi comerciali, cursul de schimb având un rol secundar în această evoluție. În ansamblu, rezultatele sugerează că menținerea competitivității externe necesită îmbunătățirea productivității şi o adaptare mai eficientă la cerințele piețelor internaționale.

REFERINȚE:

1. Banca Națională a Moldovei (2026). Ratele de schimb (curs valutar) [Online]. Disponibil la Ratele de schimb (curs valutar) | Banca Națională a Moldovei Accesat la 6 Aprilie 2026
2. Biroul Naţional de Statistică al Republicii Moldova (2024). Castigul salarial mediu lunar brut pe valute (in valuta nationala si straina), 2000-2024 [Online]. Disponibil la Castigul salarial mediu lunar brut. PxWeb Accesat la 6 aprilie 2026
3. Roy, J. (2021). The effect of employment protection legislation on international trade. Economic Modelling, 94, 221-234. https://doi.org/10.1016/j.econmod.2020.10.004
4. Wang, Q. & Wang, Y. (2025). What shapes export competitiveness of home country firms? Host country environmental regulations or labor standards. International Review of Financial Analysis, 103, 104243. https://doi.org/10.1016/j.irfa.2025.104243
5. World Bank. (2024). GDP per person employed (constant 2021 PPP$) – Moldova [Online]. Disponibil la https://data.worldbank.org/indicator/SL.GDP.PCAP.EM.KD?end=2024&locations=MD&start=2010 Accesat la 6 aprilie 2026.
6. World Bank (2024). Exports of goods and services (current US$) – Moldova [Online]. Disponibil la https://data.worldbank.org/indicator/NE.EXP.GNFS.CD?end=2024&locations=MD&start=2010&view=chart Accesat la 6 aprilie 2026

Coordonator ştiințific: PĂTĂRLĂGEANU Simona Roxana, conf. univ. dr.
Academia de Studii Economice din București,
Str. Piața Romană nr. 6, sector 1, București, România
Telefon: + 40 21 319 1900
e-mail: rpatarlageanu@eam.ase.ro